

ויקהל-פקודי (תשס"ז)

ל"ו א - י"א

א. שאלה כללית

ר' ש.ר. הירש מעיר לשתי פרשות אלה ויקהל-פקודי (ל"ו ח'): נשים אל לבנו שהמשכן לכל חלקיו אינו אלא סמל, וסטוח דבר אין לו קיום סמלי אלא אם כן נעשה בכוונת מכוון לשם תכלית סמלית זו, - נשים אל לבנו, טאפילו ה"כתב והמכתב" שהם כ"כ סמליים עד שאין להם שום מובן אחר מאשר המסומל על ידם, בכל זאת מוחנה שמוטם בקודש בכונת הסופר-בכתבו, עד שלספר תורה יש קדושת ספר תורה אך ורק כשנכתב בכונה "לשם קדושת ספר תורה", יתר על כן, בכתיבת האזכרות (שמות הקדושים) צריכה כוונת הסופר לכתבם "לשם קדושת השם" להיות מבוטאת בפיו בשעת כתיבתם ולפחות עליו לשוותה נגד עיניו תמיד; נשים עוד על לבנו, כי כוונת הנרמז בכלי המסכן תנאי הכרחי הוא לאמתות פרושה הסמלי פי כמה וכמה, מאחר שכלים אלה: ארון, טלחן, מנורה, יריעות, בגדים קיימים מחוץ למשכן במציאות רגילה.

מהו הקשי במרשיותינו - המתורץ לפי דעת הירש, אם "נשים אל לבנו" את כל האמור לעיל?

ב. ל"ו א' וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה והשוה

ל"א ו' ובלב כל חכמי לב נתתי חכמה
כ"ח ג' על כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה.

ברכות נ"ה ע"א: א"ר יוחנן: אין הקבה"ו נותן חכמה אלא למי שיט בו חכמה, סנאמר (דניאל ב') "יהב חכמתא לחכימין ומנדעא - לידעי בינה". שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה קמיה דבי אבהו; אמר ליה: אתון מהתם מתניתו ליה - אנן מהכא מתניתו לה: (שמות ל"א) "ובלב כל חכמי לב נתתי חכמה".

1. הסבר מהו הרעיון סמצאו חז"ל בפסוקים הנ"ל?

2xx. מקשיו: למה לא הביא ר' אבהו ראיתו מפ' תצוה (כ"ח ג') שהוא קודם, והביא ראיתו מכי תשא ל"א ו' שהוא פסוק מאוחר יותר במקרא?

ענה לקושיתו!

ג. השוה:

ל"ז ב': כל אשר נשאו לבו לקרבה...
כ"ה ב': כל איש אשר ידבנו לבו.

הסבר מה בין שני בטויים אלה (המסומנים בקו). העזר בדברי המלבי"ם: הנה במצרים לא למדו אומנויות כאלה; כי היו עושים בחמר ובלבנים, ורק ה' השפיע עליהם חכמה לזה, אבל מאין ידע האיש שהוא יהיה מוכן לזה, ושנתן ה' חכמה בלבו למלאכות אלה? אמר שזה הרגיש כל אשר נשאו לבו לקרבה, שאם הרגיש בלבו חשוקה והרגיש שיוכל לקרב אל המלאכה, זה היה הסימן שנתן ה' חכמה בלבו לזה, ובא לפני משה.

ד. ג' ויקחו מלפני משה את כל התרומה אשר הביאו... רמב"ן: הנה ביום אחד הביאו את כל הנדבה הזאת אל אהל מועד שהוא של משה. והחכמים לקחו בו ביום מלפניו ולמחרת בהשכמה וכך בשני הביאו אליו עוד אל אהל נדבה. והוא צוה אותם להביא אל האומנים, עד שאמרו לו, שהם מרבים להביא. והיתה דים והותר... והזכיר הכתוב "מרבים העם להביא" לשבח את העם המביאים בנדבתם ואת האומנים כנאמנותם. וגם הנגיד עליהם משובח בזה, שהעביר קול במחנה למנעם, כי אין לו חפץ בכספם וזהבם כשאר המושלים בעמים, כענין שאמר: (במדבר ט"ז) "לא חמור אחד מהם נשאת".

1. הסבר את המלים המסומנות בקו.

2. מצא בפסוקים אלה עוד הוכחות (בלשון הכתוב, בסגנונו) לכך, שרצתה התורה להבליט כאן את שבחם של ישראל.

(ע' גם ל"ה כ"א - כ"ט)

שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים.